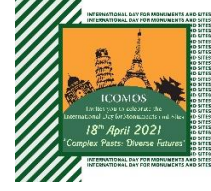

Eastern
Mediterranean
University

KENTSEL ARAŞTIRMA VE
GELİŞTİRME MERKEZİ

17 Mayıs 2021

Sayın İsmail ARTER
Gazimağusa Belediyesi Başkanı,

17 Nisan 2021, Cumartesi günü MASDER il birlikte gerçekleştirdiğimiz, 18 Nisan Uluslararası Anıtlar ve Sitler Günü, **'Evimize / kentimize dışardan bakmak: Mağusa Suriçi'nde gözü rahatsız edenler! 'fotoğraf belgeleme-sergi-söyleşi'** etkinliğine iliŐkin raporumuz ektedir. Geređi için bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Prof.Dr. Şebnem Önal HoŐkara
DAÜ Kent-AG Başkanı

Doç.Dr. Ege Uluca Tümer
DAÜ Kent-AG Yönetim Kurulu Üyesi

**'EVİMİZE / KENTİMİZE DIŞARDAN BAKMAK: MAĞUSA SURIÇİ'NDE GÖZÜ RAHATSIZ EDENLER!'
ETKİNLİK DEĞERLENDİRME RAPORU**

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kentsel Araştırma ve Geliştirme Merkezi (DAÜ KENT-AG) ve Mağusa Suriçi Derneği (MASDER), 18 Nisan Uluslararası Anıtlar ve Sitler Günü dolayısıyla Evimize / kentimize dışardan bakmak: Mağusa Suriçi'nde gözü rahatsız edenler! ana temalı 'fotoğraf belgeleme-sergi-söyleşi' üçlemesini kapsayan bir tarihi çevre farkındalık etkinliği düzenlemiştir.

Tüm dünyada her yıl, Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (International Council of Monuments and Sites) - ICOMOS örgütünün öncülüğünde, kültür varlıklarının korunması konusunda farkındalık yaratmak ve toplum bilincinin oluşturulmasına / artırılmasına katkı koymak amacıyla 18 Nisan tarihinde kutlanmakta olan Uluslararası Anıtlar ve Sitler Günü'nün 2021 yılı teması, Birleşmiş Milletlerin 2030 Yeni Kentsel Gündem ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDGs)'na da atıfta bulunmak üzere '*Karmaşık Geçmişler: Çeşitlilik İçeren Gelecekler*' olarak kurgulanmıştır.

DAÜ KENT-AG ve MASDER işbirliğinde düzenlenmiş olan bu etkinlik ile; Mağusa gibi çok özel bir tarihi kent içinde yaşıyor olmanın değerinin ve bu değeri korumanın öneminin farkında olunmasına yönelik olarak, Mağusa Suriçi'nin BM'nin 'Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar' (SDG11) hedefi kapsamında, daha sürdürülebilir bir tarihi kent olması ve sürdürülebilir bir topluluğun burada ikametinin sağlanması amacıyla kentteki problemlerin ortaya konmuş ve kentlilerin de katılımıyla tartışılmıştır.

12 katılımcının tarafımıza ilettiği fotoğraflardan oluşturulan 80 fotoğraftan oluşan seçki,

1. Barakalar ve uyduruk yapılar
2. Çöplükler
3. Tarihi yapıların nitelik kaybı
4. Terkedilmiş araçlar, skipler, konteynerler
5. Yapıları kapatan kablolar, klimalar, elektrik kutuları
6. Uyumsuz yeni yapılar ve ekler
7. Silueti bozan depolar, güneşlikler, anten ve reklam tabelaları

başlıkları altında gruplanarak sergilenmiştir.

Seçilen fotoğraflar MASDER Binası bahçesinde 17 Nisan 2021 Cumartesi günü saat 10.00'da açılan bir sergide kamuoyu ile paylaşılmıştır. Aynı gün saat 11.00'de MASDER Başkanı Rifat Yalınç'ın açılış konuşmasıyla başlayan söyleşi, Gazimağusa Belediye Başkanı İsmail Arter'in belediyenin Gazimağusa Suriçi ile ilgili devam etmekte olan ve planlanan etkinlikleri aktardığı konuşmasıyla devam etmiştir. 12:00'de DAÜ KENT-AG Yönetim Kurulu Üyesi ve DAÜ Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ege Uluca Tümer'in sergilenen fotoğraflar üzerinden Gazimağusa Suriçi ve tarihi dokusunda mevcut bulunan sorunları yorumladığı söyleşi ise, fotoğraf sanatçılarının ve MASDER üyelerinin de katılımı ile gerçekleşmiştir.

Bu rapor, sergi için seçilmiş fotoğrafların gruplandığı başlıklar altında ortaya konan sorunları ve bu sorunlar için geliştirdiğimiz çözüm önerileri ile konuyla ilgili sorumluluk üstlenmesi beklenen paydaşları sunmak üzere Doğu Akdeniz Üniversitesi Kentsel Araştırma ve Geliştirme Merkezi (DAÜ KENT-AG) tarafından hazırlanmıştır.

1. Barakalar ve uyduruk yapılar

Barakalar ve uyduruk yapılar

Sorunun Tanımı: Mağusa Suriçi'nin birçok yerinde rastlanan en ciddi sorunlardan birisi izinsiz ve illegal bir biçimde barakaların ve niteliksiz yapıların, kentsel dokunun tarihi ve estetik değerlerini zedeleyecek bir şekilde, özel ve kamu arazilerine inşa edilmesidir. Bu yapılar Suriçi'nin tarihi bir alan gibi değil, bir gecekondu alanı gibi algılanmasına sebep olmakta ve bölgeyi bir çöküntü alanına dönüştürmektedir.

Çözüm önerileri: Bu barakaların ve uyduruk yapıların kaldırılması.

Öngörülen Paydaşlar: GMB, KKTC Bakanlar Kurulu

2. Çöplükler ve Çöpler

Çöplükler

Sorunun Tanım: Mağusa Suriçi'nin birçok noktasında ve yıkılmış evler içinde çöp yığınları, molozlar, inşaat artıkları bulunmaktadır. Bu yığınlar tarihi alanı görsel olarak çok olumsuz etkilemenin yanında, sağlıksız bir çevre oluşturmaktadır. Aynı şekilde gayet kötü görünümlü çöp kutuları da alandaki anıtların görünümünü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm önerileri: Etkin bir çöp toplama sisteminin geliştirilmesi, bu şekilde çöplerini yol ve yapı kenarına atanlara cezalar uygulanması. Özellikle terkedilen ya da yıkılan yapıların parsellerinde de temizlik yapılması ve ilaçlanması, yakın çevrede oturanların haşere ve fare sorunlarının azalması açısından büyük önem taşımaktadır. Özel mülklerde gerçekleştirilen moloz temizlik hizmetleri de yapı sahiplerine faturalandırılmalıdır. Ayrıca bu alana özgü, dokuya uyumlu çöp kutuları anıtlardan uzağa yerleştirilmeli ya da gömme çöp sitemine geçilmelidir.

Öngörülen Paydaşlar: Gazimağusa Belediyesi, STÖ'ler, Üniversitelerden Uzmanlar

3. Tarihi yapıların nitelik kaybı

Tarihi yapıların nitelik kaybı

Sorunun Tanımı: Suriçi'nde bulunan tarihi yapılarda çok ciddi ölçüde nitelik kayıpları olmaktadır. Bunun başlıca sebebi tarihi yapıların birçoğunun kullanım dışı kalması veya tarihi yapılara çoğunlukla AYK'dan izinsiz, bazen de izinli olduğu halde projeye uygun olmayan, niteliksiz müdahalelerin yapılmasıdır.

Çözüm önerileri: Öncelikle boş yapıların kullanılması için politikalar üretilmelidir. Kullanılan yapıların birçok vergi ve faturası düşürülürken, 2 yıldan uzun süre boş bırakılan yapıların vergi ve fatura katsayıları yükseltilmelidir. Yapıların onarımında küçük de olsa destekler vermek de yapıların onarılıp kullanılmasını teşvik edecektir. Birçok Batı ülkesinde benzer tarihi alanlardaki uygulama bu şekildedir. AYK izinsiz veya AYK izinli ama projeye uygun olmayan niteliksiz müdahalelerin de düzenli olarak izlenmesi ve cezai müeyyidelerin uygulanması gerekmektedir.

Öngörülen Paydaşlar: EED, GMB, KKTC Maliye Bakanlığı, Kobigem, Tika, Mülk Sahipleri, STÖ'ler, Üniversitelerden Uzmanlar

4. Terkedilmiş araçlar, skipler, konteynerlar

Terkedilmiş araçlar, skipler, konteynerlar

Sorunun Tanımı: Birçok boş arazide terkedilmiş araçlar, skipler, konteynerler atıl vaziyette boş alanlarda bulunmaktadır.

Çözüm önerileri: Öncelikle bu büyük atıkların kaldırılması için sahiplerine ulaşıp uyarıda bulunulmalı, kaldırmaları için bir süre verilmelidir. Eğer sahiplerine ulaşılamaz, ya da sahipleri kaldırmak için herhangi bir girişimde bulunmazsa GMB bunları bu boş alanlardan kaldırmalı, sahibi belli olanlara da cezai yaptırım uygulamalıdır. Benzeri durumların yeniden yaşanmaması için de atıl durumdaki hali arazilerin düzenlenmesi, ağaçlandırılması, parklara dönüştürülmesi gerekmektedir.

Öngörülen Paydaşlar: GMB, STÖ'ler

5. Yapıları kapatan kablolar, klimalar, elektrik kutuları

Yapıları kapatan kablolar, klimalar, elektrik kutuları

Sorunun Tanımı: Öncelikle Suriçi'nde elektrik hatlarının yer altından değil, elektrik direklerine taşınan kablolarla iletilmesi tarihi alanda ciddi bir görüntü kirliliği yaratmaktadır. Özellikle Kara Kapısı gibi bazı tarihi yapıların yüzeylerine asılmış kabloların olumsuz etkileri oldukça rahatsız edicidir. Benzer bir şekilde yapıların girişleri yakınında bulunan elektrik kutuları, yapı cephelerine oldukça rahatsız edici biçimde asılmış klimalar da tarihi yapıların estetik değerlerine zarar verecek niteliktedir.

Çözüm önerileri: Elektrik hatlarının yer altına alınması, tarihi yapıların yüzeylerinden kabloların temizlenmesi, elektrik kutuları ve klimaların yerleştirileceği noktalar, daha az dikkat çekici olmaları için özel tasarımlar ile ilgili kurallar ve izin süreçlerinin Suriçi için mecburi hale getirilmesi gerekmektedir.

Öngörülen Paydaşlar: KIB-TEK, GMB, EED, STÖ'ler, Üniversitelerden Uzmanlar

6. Uyumsuz yeni yapılar ve ekler

Uyumsuz yeni yapılar ve ekler

Sorunun Tanımı: Tarihi Suriçi'nde birçok kez projersiz ve izinsiz olarak üst kat ekleri, bahçe içerisine yeni müştemilatlar yapılmakta, denetimsizlik dolayısıyla da bu inşai faaliyetler farkedilmemekte, bazen de fark edilse bile yıkım emri verilememektedir. Bu sebepten dolayı da birçok mülk sahibi mesai saatleri dışında dokuya zarar verecek ek yapıların yapımını gerçekleştirmektedir.

Çözüm önerileri: Denetimlerin sıklaştırılması, yapım aşamasında bu izinsiz yapıların/ eklerin durdurulması ve yapılmış olanların da yıkımı.

Öngörülen Paydaşlar: EED, GMB

7. Silüeti bozan depolar, güneşlikler, anten ve reklam tabelaları

Silüeti bozan depolar, güneşlikler, anten ve reklam tabelaları

Sorunun Tanımı: Suriçi'nde yapıların çevrelerine, çatılarına yerleştirilmiş olan su depoları, güneşlikler, antenler ve reklam tabelaları, özellikle de yüksek noktalardan bakıldığında çok niteliksiz bir görüntü oluşmasına sebebiyet vermektedir.

Çözüm önerileri: Söz konusu kirlilik yaratan depoların toprağa gömülmesi, güneşlikleri saklayacak yöntemlerin bulunması, tabelaların belli bir standartta olması için gerekli koşulların yaratılması.

Öngörülen Paydaşlar: GMB, EED, STÖ'ler, Üniversitelerden Uzmanlar

Tüm bu sıralananların yanında yol kaplamaları birçok noktada aşınmıştır, aydınlatmalar niteliksiz ve yetersizdir. Bunların iyileştirilmesi de Suriçi'nin fiziksel niteliklerinin arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Sözü geçen tüm bu sorunların giderilmesinde rol alması gereken başlıca paydaşlar aşağıda sıralanmışlardır:

- 1- KKTC Bakanlar Kurulu
- 2- Gazimağusa Belediyesi
- 3- Eski Eserler Dairesi
- 4- KKTC Bakanlar Kurulu
- 5- KKTC Maliye Bakanlığı
- 6- KKTC Eski Eserler Dairesi
- 7- Üniversitelerden Uzmanlar
- 8- Sivil Toplum Örgütleri
- 9- Mülk Sahipleri
- 10- Suriçi Turizm İşletmecileri ve Esnafları
- 11- Küçük Orta Boy İşletmeleri Geliştirme Merkezi (Kobigem)
- 12- Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (Tika)